

Napjaté očekávání budoucích věcí bylo povzbuzeno *novými válkami*, které dolehly na české země jako hrozné opakování válek husitských. Nepřátelství Říma propuklo totiž koncem r. 1466 klatbou, kterou papež vyslovil nad Jiříkem, a čeští katolíci zahájili příštího roku občanskou válku. O rok později dal se papežskou politikou získat uherský král Matyáš, aby místo obrany své země proti Turkům přepadl Jiřího, jehož byl po své první manželce zetěm. Vratkost spojení husitské církve s Římem byla tu prokázána způsobem, jenž rušil všechny iluze. Myslil snad Řehoř na to, že právě za takových okolností je třeba dát české církvi příklad otevřeným odloučením od římského kněžství? Nebo naopak směli Bratři očekávat, že za upětí veřejné pozornosti k věcem politickým a k vojenským událostem bude méně nápadný a nebezpečný jejich krok, ke kterému se odhodlají prostě z vnitřní nutnosti, aby dokonali organizaci svého společenství a zřídili skutečně jednotu, na Římu už nijak nezávislou a porušeností církve římské i české nezátíženou? Tomuto výkladu by nasvědčovala okolnost, že svůj rozhodný čin svěří Rokycanovi teprve řadu měsíců po jeho provedení, a to zprvu s váháním.

Roku 1467 byl olomouckým biskupem po tříletém věznění upálen B. Jakub Chulava z Vyškova, protože neodvolal tvrzení, že zlý kněz neposvěcuje; vždyť Pán Ježíš řekl, že zlý strom nemůže nésti dobrého ovoce [Mat. 7, 18]. Byl to první Bratr, který pro své vyznání položil život. Mohou Bratři zůstat spojeni s církví, která se dopouští takových věcí proti vyznavačům pravdy? Situace zrála k rozhodnutí. Ani nyní ovšem nebyli k němu připraveni všichni stejně. Řehoř stále předstihoval ostatní. Byl posílen jakýmsi viděním o budoucích kněžích. Jednoty a pojal je jako Boží zjevení. Své důvody a své pojetí pravého kněžství dovedl vyložit perem a jistě i živým slovem. Po dobrých zdáních se strany některých přátel — byl to zejména výrok Martina Lupáče, jenž jim byl v té době oporou jaksi místo Rokycany, zemřel však již r. 1468 — vypsalí Bratři r. 1467 modlitby s postem, aby Bůh zjevil, zda již je skutečně čas k odloučení od řádu římského a ke zřízení vlastního kněžství. K dotpání Boží vůle užito pak po biblickém příkladu losu. Když los

vyšel kladně, předsevzali si Bratři vyhledat osoby ke kněžskému úřadu vhodné a sešli se snad na Zelený čtvrtek [26. března] 1467 ve vsi Lhotce u Rychnova v počtu kolem šedesáti osob. Tam zvolili nejprve dvacet Bratří starších ke správě sborů. Pak přistoupili k *volbě kněží*. Vykonalí ji tak, že vybrali devět Bratří, které pokládali za způsobilé k té funkci podle jejich duchovních darů a podle jejich života, a připravili dvanáct lístků. Na třech z nich stálo kladné „jest“. Byla tedy jistá možnost, že nebude zvolen nikdo nebo jen jeden či dva z těchto mužů. V prvním případě byli by volbu odložili. Zvláštní souhlas vůle Boží se svým podnikáním spatřovali v tom, že byly vytaženy všechny tři lístky s kladným textem. Za kněze byl tak zvolen selský syn Matěj z Kunvaldu, mlynář Eliáš z Chřenovic na Moravě a krejčí Tůma z Přelouče, latiny znalý. B. Řehoř se účastnil všeho přípravného jednání i volby, zůstal však mimo kruh těch, kdo byli k volbě vybráni, máje mezi Bratřími bez výslovné funkce uznávané vůdčí postavení. Ze zvolených byl Matěj nejmladší, dvacetipět až třicetiletý, na popud Řehořův byl však ustanoven na první místo mezi svými druhy. Vynikal mravní bezúhonností více než — jak se po čase ukázalo — vůdcovským nadáním.

Volba byla akt víry, oprošťující se s velikou smělostí od lidských čor a tradic. Autorita B. Řehoře a kladný výsledek pcděpřely její uznání; také zjevení, jehož se B. Řehořovi dostalo a jež ukazovalo i k přednímu místu B. Matěje, padalo mezi Bratry na váhu. Ale vyskytly se i *pochybnosti*, lze-li laiky ustanovit kněžími beze všeho vztahu k dotavadní kněžské posloupnosti. I bylo dodatečně rozhodnuto vyjít vstříc mdlejším u víře i veřejnému úsudku, jenž musil být očekáván, a získat pro zvolené svěcení či potvrzení jednak z pramene římského, jednak z valdenského, o němž se věřilo, že se datuje z dob předsilvestrovských. B. Michal, kněz římsky svěcený, byl vyslán k nejstaršímu valdenskému knězi v Čechách, aby si od něho vyžádal svěcení — ochota onoho kněze měla být znamením, že Bůh schvaluje tuto cestu — a aby přenesl toto svěcení spolu se svým svěcením římským na zvolené tři Bratry, podle jiných zpráv jen na B. Matěje. [Onen valdenský kněz nebyl biskup Štěpán, upálený ve Vídni